

از چه عواملی است؟ این رقابت چه تأثیری بر فضای ژئوپلیتیک منطقه خواهد گذاشت؟

مبانی نظری پژوهش

سیستم امنیت منطقه‌ای

تئوری‌های جدید در مطالعات امنیتی مانند مکتب کپنهاک، به‌رغم آن‌که امنیت ملی را مرکز ثقل و گرانیگاه مطالعات خود قرار داده‌اند، با این حال معتقدند که اگر دولتی نتواند امید به زندگی را در بین شهروندان تأمین و تضمین کند، از لحاظ امنیت اجتماعی و امنیت عمومی فاقد کارآمدی باشد و امنیت اقتصادی و زیست‌محیطی را تأمین نکند، فاقد هرگونه امنیت ملی است. از نظر محققان روسی، توسعه مکتب کپنهاک ارتباط نزدیکی با متفکران سیاسی - فلسفی اروپای نیمه دوم قرن ۲۰ (B.B., 2014) دارد. باری بوزان^۱ به‌عنوان نماینده مکتب کپنهاک، اعتقاد دارد که امنیت، آن مفهوم سنتی خود را که در چارچوب مدل وستفالیایی بود، دربردارد و امروزه امنیت، ابعاد چندگانه‌ای پیدا کرده است. بوزان معتقد است که امنیت ملی و بین‌المللی به‌وسیله‌ی امنیت منطقه‌ای، معنا و مفهوم می‌یابد. در نتیجه، سیاست خارجی مناسب هر کشوری با توجه به مکتب کپنهاک، سیاستی است که به امنیت چندبعدی، توجهی ویژه کند و برای کسب امنیت ملی خویش، نگاه ویژه‌ای به امنیت منطقه‌ای خود داشته باشد. بر این اساس، سیاست خارجی به این دلیل باید به امنیت، نگاه چندبعدی داشته‌باشد (Abdolahkhani, 2007).

اصطلاح «مجموعه‌ی امنیتی منطقه‌ای^۲»، برای اولین بار، در دهه ۱۹۶۰ میلادی در پژوهش‌های ویلیام تامس و گراید^۳ مصطلح شده است. آنها معتقد بودند که، مجموعه‌ی امنیتی منطقه‌ای، مجموعه‌ای تشکیل‌شده از دولت‌هایی است که حفظ امنیت یک کشور عضو، با حفظ امنیت عضو دیگر و تهدید امنیت یک عضو به

1. Buzan

2. Regional Security Complex

3. William Thomas and Grade